

**PROGRAM
PSYCHOLOGICZNO –
TERAPEUTYCZNY DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC
DOMOWĄ**

LIMANOWA 2023

SPIS TREŚCI

1. OPIS PROGRAMU.....	2
1.1. ADRESACI PROGRAMU	3
1.2. NABÓR UCZESTNIKÓW	3
1.3. REGUŁY UCZESTNICTWA.....	4
1.4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE.....	4
1.5. SPOSÓB REALIZACJI	6
1.6. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	7
2. CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, TERMINY I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	8
3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	8
4. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU	9
SPIS TABEL	10

1. OPIS PROGRAMU

Program, opracowany na lata 2023 – 2028, opiera się na celu głównym jakim jest poprawa jakości życia rodzin dotkniętych przemocą domową, poprzez rozwijanie i utrwalenie (pogłębienie) kompetencji sprawców przemocy w zakresie komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy. Natomiast cele szczegółowe dotyczą głównie zdobycia lub poszerzenia przez uczestników wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych, utrwalenia wyuczonych pozytywnych zmian u osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny, kształtowania umiejętności psychospołecznych (asertywności, rozpoznawania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych, itp.), rozwijanie zdolności samoakceptacji, poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych, umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych, partnerskich, itp.

Realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1249 ze zm.),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. *w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1166),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. *w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164).

Rozporządzenie *w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących*

te programy określają również kwalifikacje osób prowadzących program i wzory zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa i o ukończeniu programu.

1.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są dorosłe osoby (zarówno kobiety jak i mężczyźni), stosujące przemoc domową, które:

- ukończyły program korekcyjno – edukacyjny,
- aktualnie biorą udział w programie korekcyjno – edukacyjnym (cykl jest w końcowej fazie realizacji oraz prowadzone są działania rekrutacyjne do programu psychologiczno – terapeutycznego) i z diagnozy dokonanej przez prowadzącego lub realizatora programu korekcyjno – edukacyjnego wynika wskazanie, a ze strony uczestnika gotowość do dalszej, pogłębionej pracy,
- nie uczestniczyły w programie korekcyjno – edukacyjnym, ale prezentują dużą świadomość i motywację do pracy nad poprawą relacji rodzinnych (preferowane są osoby, które uczestniczyły w różnych formach terapii grupowej lub psychoterapii indywidualnej ukierunkowanej na rozwój funkcjonowania w relacjach społecznych, w tym rodzinnych),
- zakończyły program psychoterapii uzależnień – w przypadku gdy są uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych,
- zgłaszają się samodzielnie, bądź kierowane są przez inne podmioty, w tym: organy, instytucje i organizacje.

Preferowane wskazania do udziału w programie psychologiczno – terapeutycznym mają pary małżeńskie/partnerskie, których relacja miała charakter przemocowy, a które wykazują pozytywną motywację do pracy nad korekcją/rozwojem relacji domowych.

1.2. NABÓR UCZESTNIKÓW

1. Rekrutacji dokonuje się poprzez:

- umieszczanie informacji na stronie internetowej,
- rozsyłanie informacji do instytucji współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej,
- bieżącą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie,
- rozmowy motywujące z osobami, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny.

2. Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie.
3. Przyjęcie do programu poprzedzone jest rekrutacją oraz spotkaniem kwalifikacyjnym.

1.3. REGUŁY UCZESTNICTWA

1. Udział w programie jest bezpłatny.
2. Warunkiem przyjęcia do programu jest podpisanie kontraktu oraz rozpoczęcie udziału w spotkaniach zorganizowanych w ramach programu.
3. W programie mogą uczestniczyć osoby, które:
 - będą uczestniczyły w spotkaniach organizowanych w ramach programu,
 - zaprzestaną stosowania przemocy wobec członków rodziny,
 - zobowiążą się do powstrzymywania się od spożywania alkoholu oraz zażywania środków psychoaktywnych,
 - zobowiążą się do poszanowania zasad współżycia społecznego,
 - wyrażą zgodę na przeprowadzenie oceny skuteczności programu.
4. Wszelkie działania podejmowane w ramach realizacji programu mogą być dokumentowane przez:
 - harmonogram spotkań oraz ich tematykę,
 - korespondencję z urzędami i uczestnikami,
 - ankiety,
 - kontrakty z uczestnikami,
 - listy obecności,
 - notatki,
 - raporty,
 - wyrażenie zgody przez uczestnika na kontakt z partnerami i instytucjami,
 - inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działań w ramach programu.

1.4. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE

1. Założenia programu oparte są na różnych modelach podejścia do pracy ze sprawcami przemocy domowej i podejściach pracy z parami. Podstawa teoretyczna zawiera wybrane elementy i modyfikacje programów, modeli czy nurtów psychologiczno – pedagogicznych np. systemowy, psychoanalityczny, psychodynamiczny, Gestalt, system społeczno –

- kulturowy, system władzy i kontroli domowej, psychologia poznawczo – behawioralna, terapia skoncentrowana na emocjach, teoria przywiązania, NLP, Duluth, analiza transakcyjna, trening asertywności, trening zastępowania agresji, trening umiejętności społecznych, samokontrola, terapia uzależnień, mediacje, inne eklektyczne czy autorskie, które uzależnione są od indywidualnych preferencji i zasobów osób prowadzących zajęcia.
2. Charakter spotkań w oparciu o bloki tematyczne dotyczy: rozeznania trudności w relacjach i potrzebach oraz rozpoznania oczekiwań osób/partnerów/rodzin dotyczących zarówno programu, jak i ich przyszłego życia. Kolejnymi etapami programu są edukacja i korekcja. Spotkania edukacyjne to treści teoretyczne. Natomiast spotkania korekcyjne to budowanie w formie ćwiczeń komunikacji interpersonalnej pozytywnych aspektów wpływu na relację w oparciu o podstawę teoretyczną. Ostatni blok tematyczny stanowi tworzenie planów/strategii relacji po zakończeniu programu z podsumowaniem zajęć.
 3. Główne założenia merytoryczne to:
 - integracja, budowanie poczucia bezpieczeństwa w grupie (dotyczy spotkań grupowych),
 - komunikacja w relacji rodzinnej – style komunikacji oraz nabycie umiejętności komunikacji wśród członków rodziny,
 - edukacja w obszarze dotyczącym zjawiska przemocy domowej,
 - rozwijanie i utrwalanie metody komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy,
 - analiza emocji w życiu rodzinnym i umiejętność ich wyrażania bez agresji,
 - poznawanie siebie w kontaktach interpersonalnych w kontekście osobistych zasobów i blokad,
 - możliwość poprawy relacji w związku i budowanie nowych, właściwych relacji,
 - wytyczenie nowych obszarów właściwych relacji w związku i rodzinie – własne pomysły i możliwości ich realizacji,
 - problemy osobiste wyniesione ze środowiska biologicznego, jako możliwość zmiany obrazu siebie – pracy nad sobą,
 - wyznaczanie kierunków rozwoju relacji związku (rodziny) – strategia własnych działań uczestników programu i wspomagania się specjalistami.
 4. Spośród powyższych założeń merytorycznych wybrane są odpowiednio te, które uzależnione są od potrzeb i możliwości uczestników.

1.5. SPOSÓB REALIZACJI

1. Zakłada się, iż czas uczestnictwa w programie wynosi nie mniej niż 10 godzin dla 1 osoby/rodziny/pary. Natomiast faktyczna i realna liczba godzin uwarunkowana jest potrzebami i motywacją uczestników oraz zależy od możliwości finansowych realizatora. Częstotliwość spotkań uzależniona jest od potrzeb osoby/pary/rodziny z założeniem co 1 – 2 tygodnie w formie cyklicznej. W sytuacji, gdy zostanie utworzona grupa terapeutyczna przewiduje się 5 spotkań warsztatowych, które będą odbywać się raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin.
2. Program realizowany jest w formie spotkań:
 - grupowych i/lub,
 - indywidualnych i/lub,
 - małżeńskich/partnerskich/rodzinnych.
3. W trakcie cyklu programowego poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie, tak aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno – terapeutyczne do potrzeb osób stosujących przemoc domową.
4. Wybór formy spotkań przebiega w zależności od:
 - zdiagnozowanych czynników wpływających na relacje w rodzinach uczestników,
 - poziomu motywacji oraz samoświadomości uczestników i ich najbliższej rodziny do pracy psychologiczno – terapeutycznej,
 - zdiagnozowanych osobistych/grupowych potrzeb.
5. Szczególny nacisk jest położony na najbardziej zaburzone obszary relacji partnerskich.
6. Zajęcia odbywają się stacjonarnie w budynku Starostwa Powiatowego w Limanowej, przy ul. Józefa Marka 9, 34 – 600 Limanowa po godzinach pracy urzędu z zadaniem o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej. Zajęcia mogą odbywać się w innym miejscu z zachowaniem powyższych warunków. Pomieszczenie, w którym odbywają się zajęcia jest przystosowane do prowadzenia spotkań psychologiczno – terapeutycznych.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach program może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość. W uzasadnionych przypadkach możliwa jest komunikacja telefoniczna.

8. Program prowadzony jest przez osoby spełniające kwalifikacje zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej *sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1166).
9. Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie.
10. Program realizowany jest również zgodnie z ramowymi programami oraz rekomendacjami/wytocznymi dotyczącymi realizacji programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową opracowanymi przez Samorząd Województwa Małopolskiego i Wojewodę Małopolskiego. Ukazanie się ww. opracowań nie wymaga aktualizacji treści niniejszego programu.

1.6. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Zakładane rezultaty programu mają na celu przyczynienie się do:

- zbudowania poczucia bezpieczeństwa,
- nabycia umiejętności właściwej komunikacji,
- zdobycia wiedzy w obszarze negatywnego zjawiska przemocy domowej,
- nauczenia się właściwego wyrażania emocji bez użycia agresji,
- poznania siebie w kontaktach interpersonalnych w kontekście osobistych zasobów i blokad,
- nabycia umiejętności budowania nowych, pozytywnych relacji w związku małżeńskim, partnerskim, rodzinie,
- określenia własnych pomysłów na odnajdywanie się w relacjach w związku małżeńskim, partnerskim, rodzinie,
- dokonania zmiany obrazu siebie poprzez pracę nad sobą.

2. CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, TERMINY I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Tabela 1 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu

CEL GŁÓWNY				
Rozwijanie oraz utrwalanie u sprawców przemocy domowej kompetencji w zakresie komunikacji z rodziną bez stosowania przemocy poprzez oddziaływanie psychologiczno – terapeutyczne.				
CEL SZCZEGÓŁOWY PROGRAMU	ZADANIA PROGRAMU	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/ PARTNERZY PROGRAMU	TERMINY REALIZACJI PROGRAMU	WSKAŹNIKI PROGRAMU
Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez: – nabycie oraz rozwój wiedzy uczestników, mającej na celu powstrzymanie się od zachowań przemocowych, – utrwalenie zachowań wyuczonych w ramach spotkań programu korekcyjno	Promowanie programu i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych w szczególności wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Podmiot odpowiedzialny: – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb.	Liczba wydanych i rozdysponowanych materiałów.
– edukacyjnego, – rozwój zachowań prospołecznych, – rozwój umiejętności samokontroli emocji, – poprawę relacji z najbliższymi oraz umiejętności budowania relacji rodzinnych.	Prowadzenie spotkań/zajęć/ warsztatów: – grupowych i/lub, – indywidualnych i/lub , – małżeńskich/ partnerskich/ – rodzinnych w obszarze psychologiczno – terapeutycznym.	Podmiot odpowiedzialny: – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb.	– Liczba zorganizowanych spotkań/zajęć. – Liczba osób, które rozpoczęły udział w spotkaniach. – Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno – terapeutyczny.

3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Na ostatnim spotkaniu konieczne jest dokonanie podsumowania uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.
2. Ocena skuteczności programu następuje również po zakończeniu programu poprzez przeprowadzenie rozmów z uczestnikami lub ich rodzinami bądź innymi osobami, np. pracownikami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Coroczne sprawozdanie z realizacji programu przedstawia się Zarządowi Powiatu Limanowskiego, Komisji Do Spraw Pomocy Społecznej Rady Powiatu Limanowskiego oraz Radzie Powiatu Limanowskiego.

4. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Zatem na realizację programu otrzymywane są dotacje celowe. Dodatkowo wykorzystuje się środki własne oraz zasoby kadrowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.

SPIS TABEL

Tabela 1 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu 8

Przewodniczący Rady

Józef Pietrzak